

KARTA PRACY

Nietrwałość i zmienność uczucia w lirykach Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej

Cele – potrafię:

- wskazać przynależność utworów poetki do gatunku literackiego epigramat
- scharakteryzować bohaterów lirycznych

1. Wysłuchajcie podcastu i zredagujcie w zeszytach krótką notatkę o Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

2. Zredagujcie w zeszytach notatkę na temat wskazanych zagadnień (podręcznik s. 34).

a) Geneza tomiku *Pocałunki*

b) Forma gatunkowa

3. Na „myślących tablicach” zinterpretujcie przypisane grupom wiersze, gromadząc informacje do wskazanych poniżej poleceń.

GRUPA BIAŁA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Miłość* i wykonajcie polecenia.

Nie widziałam cię już od miesiąca.

I nic. Jestem może bledsza,

trochę śpiąca, trochę bardziej milcząca,

lecz widać można żyć bez powietrza!

1. Określcie, kto jest podmiotem lirycznym utworu. Co o nim wiemy? W jakiej sytuacji się znajduje?
2. Zinterpretujcie sformułowanie „i nic” w kontekście całego tekstu. Weźcie pod uwagę związek logiczny między sensami wypowiedzeń zawartych w 2. i 3. wersie.
3. W jakim celu poetka użyła słów „może” i „trochę”?
4. Jak sądzicie, do którego związku frazeologicznego z wyrazem *powietrze* nawiązała poetka w puencie wiersza? Odpowiedź uzasadnijcie.
5. Uwzględnijcie wcześniejsze ustalenia oraz tytuł wiersza i wyjaśnijcie, jak rozumiecie frazę „można żyć bez powietrza!”.

GRUPA ŻÓŁTA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Nike* i wykonajcie polecenia, korzystając z fotosu przedstawiającego rzeźbę *Nike z Samotraki* (podr. s. 313).

Ty jesteś jak paryska Nike z Samotraki,

o miłości nieuciszona!

Choć zabita, lecz biegniesz z zapalem jednakim,

wyciągając odcięte ramiona...

1. Określcie, kto jest podmiotem lirycznym utworu. Co o nim wiemy? W jakiej sytuacji się znajduje?
2. Jakie cechy miłości wydobywa porównanie zawarte w 1. wersie?
3. Jak rozumiecie wyrażenie „miłość nieuciszona”?
4. Zinterpretujcie dwa ostatnie wersy. Na czym polega paradoksalny sens tego fragmentu? Czego dotyczy?
5. O jakich uczuciach mówi poetka w puencie wiersza?

GRUPA RÓŻOWA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Listy* i wykonajcie polecenia.

Do pieca, miłosny zeszycie!

Do pieca, listy – stos cały!

A żeście z ognia powstały,

więc w ogień się obróćcie!

1. Określcie, kto jest podmiotem lirycznym utworu. Co o nim wiemy? W jakiej sytuacji się znajduje?
2. Znajdźcie w tekście wykrzyknienia. Określcie cel ich użycia, uwzględniając adresata wypowiedzi.
3. Do którego ze znaczeń słownikowych wyrazu *ogień* nawiązała poetka w 3. wersie? Jak to wpływa na sens utworu?
4. Zinterpretuj sens aluzji biblijnej zawartej w dwóch ostatnich wersach. Jakie sensory wydobywa to nawiązanie?
5. Czy palenie listów jest tylko pustym gestem, czy ma jakieś znaczenie? Weźcie pod uwagę sytuację egzystencjalną, w jakiej znajduje się osoba mówiąca w wierszu.

W karcie pracy wykorzystano propozycje przygotowane dla WSiP przez Joannę Gawęł.

GRUPA ZIELONA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *La précieuse* i wykonajcie polecenia.

*Widzę cię, w futro wtuloną,
wahającą się nad małą kałużą
z chińskim pieskiem pod pachą, z parasolem i z różą...
I jakżeż ty zrobisz krok w nieskończoność?*

1. Jakie znaczenia symboliczne wnoszą do utworu atrybuty kobiety opisanej przez poetkę: *futro, chiński piesek, parasol i róża*?
2. O jakich cechach charakteru świadczą wygląd i zachowanie kobiety z wiersza?
3. Jak odbieracie opis wahania bohaterki przed przekroczeniem kałuży – to żart z problematyki egzystencjalnej czy prośba wydobywania filozoficznego sensu z banalnej sytuacji? Uzasadnijcie swoje zdanie.
4. Zinterpretujcie wyrażenie „krok w nieskończoność” z puenty utworu. Jaką sytuację egzystencjalną można określić w ten sposób?
5. Czy *La précieuse* to drwina z bohaterki, czy wyraz serdecznej troski? W uzasadnieniu odpowiedzi uwzględnijcie znaczenie puenty.

GRUPA NIEBIESKA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Wybrzeże* i wykonajcie polecenia.

*Meduzy rozrzucone niedbale,
muszle, które piasek grzebie,
i ryba opuszczona przez fale,
jak serce moje przez ciebie.*

1. Określcie, kto jest podmiotem lirycznym utworu. Co o nim wiemy? W jakiej sytuacji się znajduje?
2. W jaki sposób elementy krajobrazu wpływają na emocjonalność utworu?
3. Jakie uczucia podmiotu lirycznego podkreślają poszczególne elementy nadmorskiego krajobrazu?
4. Zinterpretujcie tytuł utworu w kontekście całego wiersza.
5. Uzasadnijcie, czy według Was porównanie użyte przez autorkę jest trafne, czy może infantylne.

GRUPA CZERWONA

Przeczytajcie wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Portret* i wykonajcie polecenia.

*Usta twoje: ocean różowy
Spojrzenie: fala wzburzona
A twoje szerokie ramiona:
Pas ratunkowy...*

1. Określcie, kto jest podmiotem lirycznym utworu. Co o nim wiemy? W jakiej sytuacji się znajduje?
2. W jaki sposób elementy morskiego krajobrazu wpływają na emocjonalność utworu?
3. Co wpływa na żartobliwy charakter utworu?
4. Zinterpretujcie tytuł utworu w kontekście całego wiersza.
5. Uwzględnijcie wcześniejsze ustalenia oraz tytuł wiersza i wyjaśnijcie, jak rozumiecie wyrażenie „Pas ratunkowy...”.

ZADANIE INDYWIDUALNE

4. Zadanie wykonajcie na dodatkowej karcie. Podane niżej hasła odnoszą się do poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Przyporządkujcie do nich tytuły konkretnych wierszy i napiszcie krótkie uzasadnienie.

Tematyka i obrazowanie	Tytuł wiersza	Uzasadnienie
wrażliwość na ludzką krzywdę		
sentymentalizm		
uwznioślanie codzienności		
dyskrecja i rzeczowość		
portrety kobiet zakochanych		
słownictwo nacechowane emocjon.		
przyjęcie perspektywy kobiecej		
utrwalanie zmysłowej urody świata		
zaskakujące pointy		

5. Ułóżcie miniaturę poetycką na wzór utworów poznanych na lekcji, inspirowaną zdjęciem Audrey Hepburn, zamieszczonym w podręczniku 3.2. na stronie 37.

W karcie pracy wykorzystano propozycje przygotowane dla WSiP przez Joannę Gawęł.